

TIRIKAN PÄIVÄKODIN

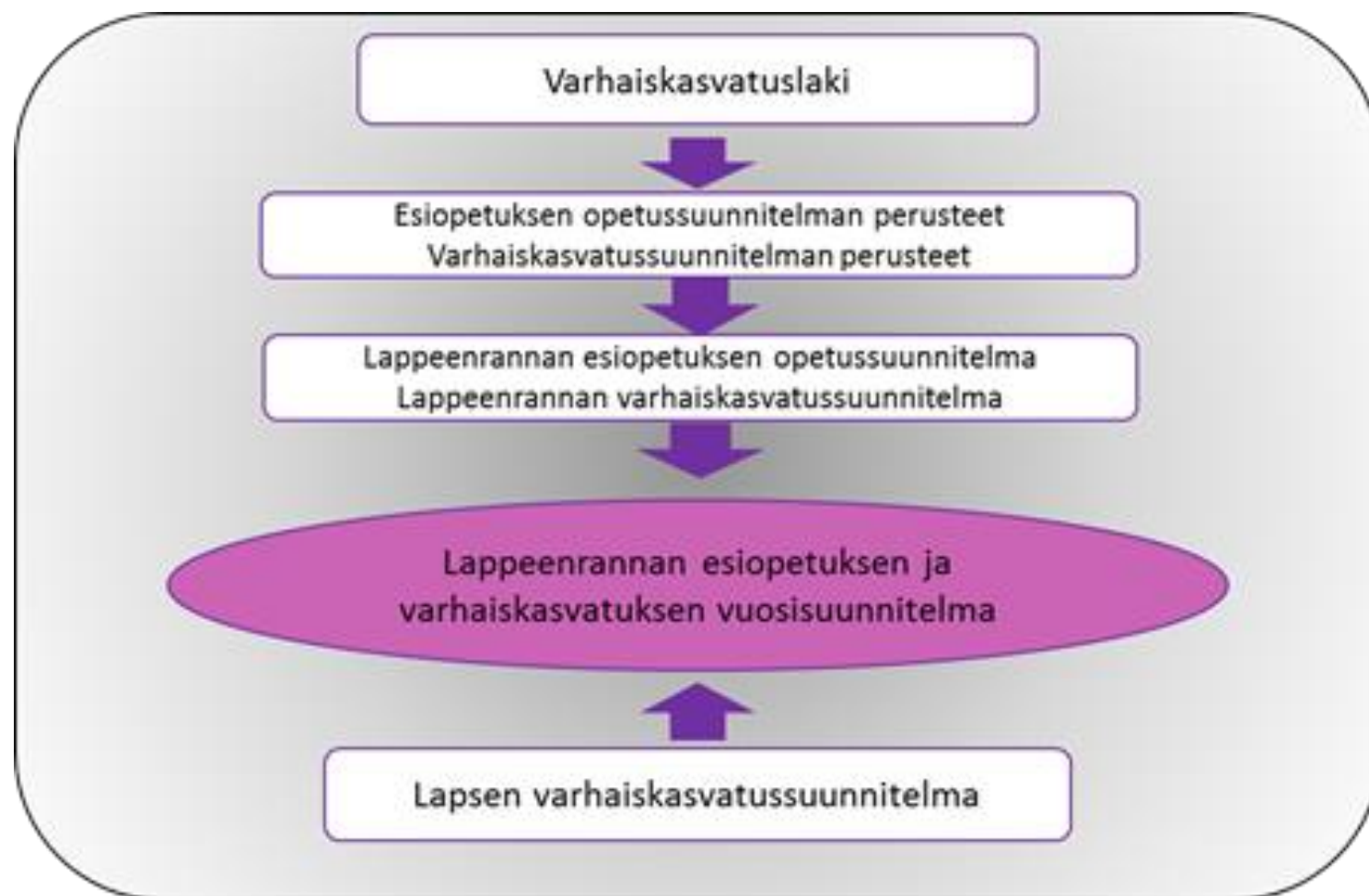
vuosisuunnitelma sekä toimintakertomus 2017-2018

Sisällys

- 1 Toimintayksikön esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelma
  - 1.1 Esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelman muodostuminen
  - 1.2 Varhaiskasvatuslain tavoitteet
  - 1.3 Pedagogisen toiminnan viitekehys
    - 1.3.1 Lappeenrannan varhaiskasvatuksen strategia
    - 1.3.2 Arvot
    - 1.3.3 Toimintakulttuuri
    - 1.3.4 Laaja-alainen osaaminen

- 2 Ryhmän vuosisuunnitelma/pedagogisen toiminnan suunnitelma
  - 2.1 Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteet
  - 2.2 Oppimisen alueet
  - 2.3 Kehkeytyvät tavoitteet ja pedagogiset ratkaisut ryhmän toiminnalle kuukausittain

Liitteet

1.1 Esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen vuosisuunnitelman muodostuminen

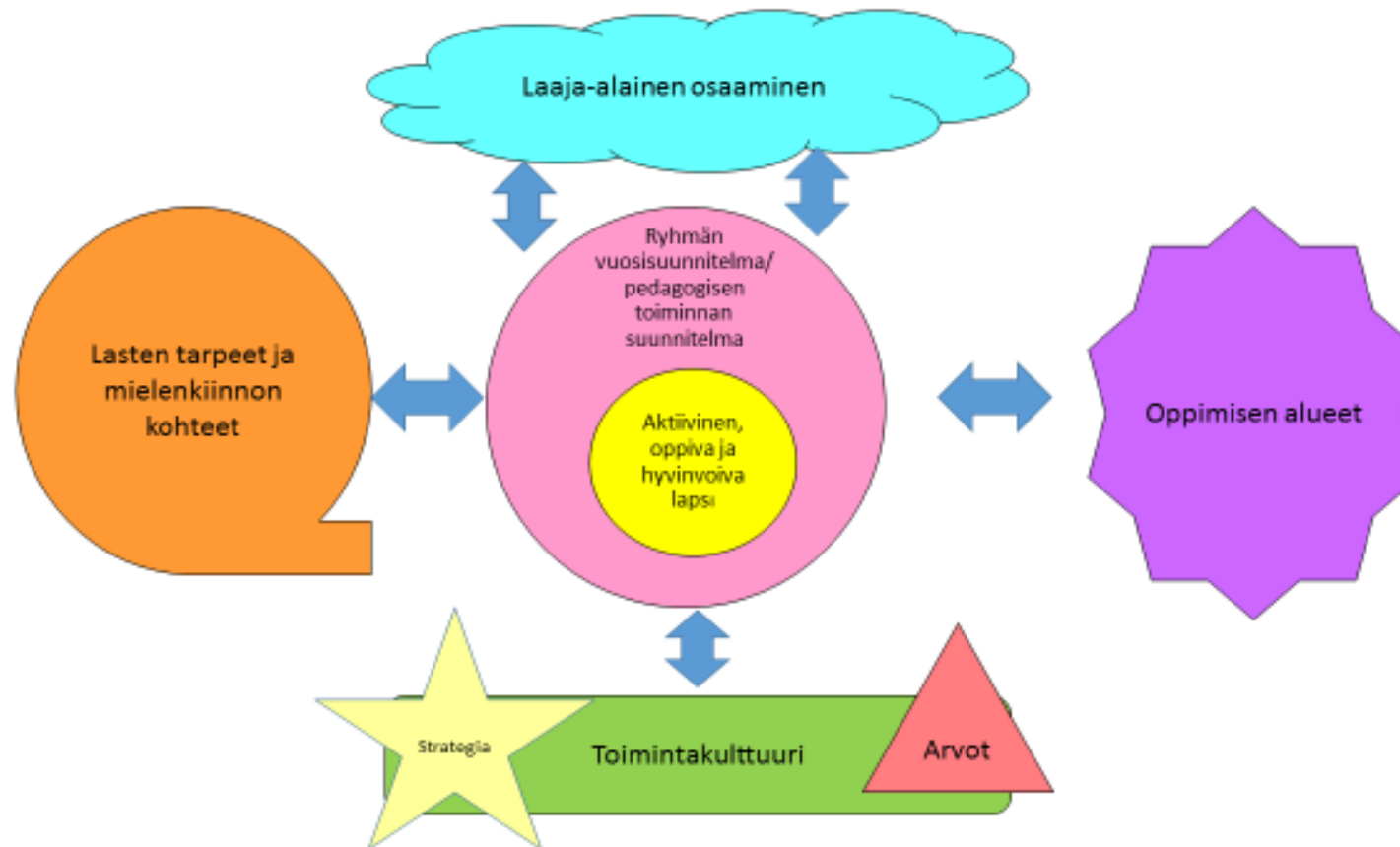
1.2 Varhaiskasvatuslain tavoitteet

Tavoitteet ohjaavat varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sekä paikallisen ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintaa, toteuttamista ja arviointia.

Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia;
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista;
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
- 9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;
- 10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

1.3 Pedagogisen toiminnan viitekehys

1.3.1

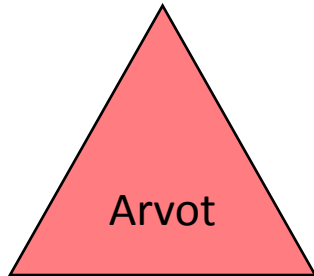

Varhaiskasvatuksen
strategia 31.10.17 lä

Arviointi

- Missä onnistuttu?
- Mitä saavutettu?
- Kehitettävää

1.3.2

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden arvoperustan yleisperiaatteina ovat lapsen edun ensisijaisuus, lapsen oikeus hyvinvointiin, huolenpitoon ja suojeluun, lapsen mielipiteen huomioon ottaminen sekä yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vaatimus ja lapsen syrjintäkielto YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen, varhaiskasvatustlain ja YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

- Mitä meillä arvot tarkoittavat?
Tarkastelkaa toimintatapoja sekä lasten että kasvattajayhteisön näkökulmasta.
Tärkeää on yhteinen keskustelu

Lapsuuden itseisarvo:

- Lapsi saa olla lapsi
- Jokaista lasta kuunnellaan ja arvostetaan omana itsenään. Ei yritetä laittaa lapsia samaan muottiin. Huomioidaan erilaiset ja eri tahtiin oppijat.
- ”Jokainen on paras versio omasta itsestään.” Tuetaan lapsen omaa persoonaa.
- Herkkyys havainnoida lasta tärkeää.
- Lasten / perheiden kohtaaminen tasa-arvoisesti niin, että jokainen saa tarvitsemansa.

Ihmisenä kasvaminen:

- Kuuntelemme lapsia ja heidän tarpeitaan / toiveitaan. Ei ”massa-ajattelua”, jokainen on huomioitava yksilönä
- Oppiminen / kasvaminen ei ole suoraviivaista, vaan tulee myös pettymyksiä. Aikuisen tehtävä on auttaa sietämään pettymyksiä. Lasten positiivinen kannustaminen on tärkeää!
- Tavoitteena pienin askelin kasvaminen
- ”Huomaa hyvä” -vahvuuskortit auttavat lapsia sanoittamaan toimintaansa ja itsesääätelyssä
- Empatia
- Lapsen itsetunto kasvaa, kun tulee onnistumisen elämyksiä.

Lapsen oikeudet:

- Huolehdimme lapsen oikeuksien toteutumisesta
- Kuulluksi tuleminen johtaa lapsilähtöiseen asenteeseen päiväkodissa / yhteisössä
- Oikeudenmukainen kohtaaminen
- Jokaisen huomioiminen yksilönä, hyväksytään lasten erilaiset tarpeet
- Perustana lapsen tunne olevansa rakastettu / tärkeä / hyväksytty
- Aito välittäminen, lapsen hyvän näkeminen osaksi arkea
- Jokainen lapsi on tärkeä omana itsenään!

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

- erilaisuus on rikkautta

- kunnioitamme toisiamme, otamme toiminnassa huomioon erilaiset uskonnot, kulttuurit ja katsomukset

Perheiden monimuotoisuus:

- Avoin suhtautuminen
- Perheiden monimuotoisen arjen tukeminen
- Kunnioitamme perheiden päätöksiä, lasta tukien
- Kuuntelemme perhettä ja ohjaamme tarvittaessa hakemaan muita tukimuotoja

Terveellinen ja kestävä elämäntapa:

- Aikuisen esimerkki
- Lähiruoka
- Liikkuminen ja leikkiminen
- Kierrätys ja paikkojen / tavaroiden kunnossapito
- Uni / lepo
- Kirjaston, kulttuuri- ja lähiliikuntapaikkojen hyödyntäminen sekä lähiluonto tutuksi
- Yhteisöllisyys
- Läheisyys / hyvä olla! Kestävät ihmissuhteet!
- Meteli ja sen vähentäminen
- Käytetään Wilmaa viestintään, niin säästyy paperia
- Huomioimme ihmisten erilaisuuden ja elämän monimuotoisuuden

Muut toimintayksikön toimintaa ohjaavat arvot:

- MLL:n arvot: Lapsen ja lapsuuden arvostus, yhteisvastuu, inhimillisyys, yhdenvertaisuus; **Tekemisen riemu, ilo, avoimuus, yhteistyöhakuisuus, näkyvyys, hyvä talouden hoito, arjen arvostus** (Helena lisäsi punaisen osion MLL:n sivuilta – keskusteluun...)
- Lasten oikeudet
- Kiireettömyys
- Vähemmän on enemmän

Arviointi

- Missä onnistuttu?
- Mitä saavutettu?
- Kehitettävää

1.3.3

Toimintakulttuuri on tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa. Toimintakulttuuria tulee arvioida ja kehittää jatkuvasti. Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen edistää arvoperustan ja oppimiskäsityksen toteutumista.

- Yksikön yhteiset tavoitteet ja toimintatavat
Tarkastelkaa toimintatapoja sekä lasten että kasvattajayhteisön näkökulmasta
Tärkeää on yhteinen keskustelu ja ratkaisukeskeinen toimintamalli

- ”Lapset ensin” – periaate
- Muistetaan lapsen oikeudet – toteuduttava aina
- Aikuisen esimerkki
- Kun työyhteisö voi hyvin, lapsetkin voivat hyvin
- Toisten kunnioittaminen, läsnäolo ja kuunteleminen
- Työkaverin auttaminen ja yhteen hiileen puhaltaminen
- Projektityöskentelyyn ja ilmiöpohjaiseen oppimiseen panostaminen koko päiväkodissa; yhteisöllisyys
- Avoin yhteistyö, ei takanapäin” jurputtamista”
- Pidetään yllä keskustelukulttuuria
- Esim. Mietitään miten ruokaa markkinoidaan lapsille. Kysytään mieluummin: ”Minkä verran laitetaan?” kuin ”Tykkäätkö...?” Ei kuitenkaan pakoteta syömään vaan kannustetaan maistamaan.
- Pihäsäännöt: Sallivuus ei saa mennä turvallisuuden edelle. Yhteinen vastuu kaikkien ryhmien lapsista.

Arviointi

Missä onnistuttu?

Mitä saavutettu?

Kehitettävää

1.3.4

Laaja-alainen osaaminen

Ajattelu ja oppiminen

- kysely oppimisesta kaikille 4 – 6 –vuotiaalle lapsille! Antaa valtavasti vinkkejä toimintaamme – otamme haastattelun tulokset huomioon toiminnassa. Oppimista tapahtuu koko ajan: aikuinen on herkällä korvalla kaikissa tilanteissa ja huomaa lapsen ”syötteet” pukiessa, leikeissä, ruokaillessa – ihan joka tilanteessa.
- muistamme, että taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muitten ihmisten ja ympäristön kanssa
- tuemme lapsia omien vahvuuksien tunnistamisessa
- rohkaisemme lapsia tutkimaan ja ihmettelemään
- kannustamme lapsia löytämään ratkaisuja erilaisiin tilanteisiin – emme anna aina heti valmista vastausta
- opetellaan lasten kanssa kannustamaan toisia: oma esimerkki

Alle 3-v.:

- tärkeintä leikin kautta oppiminen ja arjen hahmottaminen, mm. pukeutumiset eri säillä
- kaveritaidot: toisen huomioimiseen ja kiittämiseen kannustaminen
- yhdessä ihmettely ja aikuisen tuki ja asioitten sanoittaminen
- positiivinen vuorovaikutus, kaikki vuorovaikutussuhteet tärkeitä; myönteinen ja lasta kunnioittava ja arvostava ilmapiiri, sensitiivisyys, kaikkien huomioiminen
- asiat, jotka ovat lapsille tärkeitä, ovat myös meille tärkeitä
- perustoiminnot tärkeässä asemassa: niiden ohessa havaintojen tekeminen ja niiden hyödyntäminen

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- **tuemme sosiaalisia taitoja ja harjoitteleme vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja**
  - läsnäolo
  - kuuntelu: vastaamme kysymyksiin, rikastutamme kieltä
  - mallinamme sosiaalisia tilanteita ja taitoja: esim. kun lasta harmittaa, tuemme lasta
  - vastavuoroisuus
  - edistämme lasten taitoa kuunnella ja ymmärtää eri näkemyksiä – aloitettava itsestä (jälleen oma esimerkki)
  - käytämme tunnekortteja
  - hyvät tavat, ystävällisyys; toimimme itse esimerkkinä
- **edistämme lasten kulttuurista osaamista**
  - suomalaisuus, tavat ja perinteet; juhlat
  - tänä syksynä Suomi 100 v. juhliminen
  - keväällä tanssituntien huipentuminen yhteiseen kevätjuhlaan Lappeenrantasalissa
  - kirjat, kirjastoretket
  - lasten teatteri; omat esitykset, vierailijat (esim. seurakuntayhteistyö)
  - Lapsen oikeuksien päivänä 20.11. Harri ja hevoset come back!
  - vieraillemme vanhempien työpaikoilla

- vanhempien järjestämiä tutustumisvierailuja, mm. poliisi ja poliisiauto
- lasten osallisuus ja ilmaisun tukeminen: musiikki, tanssi, näytelmät, sadutus, kuvallinen ilmaisu
- tutustumme erilaisista kulttuuritaustoista tulevien perheitten ja työntekijöiden tapoihin luontevasti arjessa: erilaiset pukeutumis- ja ruokailutavat. Vastaamme lasten kysymyksiin ja huomioidaan mikä muissa kulttuureissa kiinnostaa ja ihmetyttää – pyrimme vastaamaan niihin

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- **Tuemme lapsen hyvinvointiin ja terveyteen liittyviä taitoja**

- arjen perustoiminnot aikuisten ohjauksella pienestä pitäen oikein, niin että taito jää tavaksi, esim. käsien pesu
- sinnikkyyttä ja sanoittamista arjen toimintoihin
- vanhempien osallistuminen – keskustellaan lapsen asioista ja sovitaan yhteisistä käytänteistä
- vaadimme lapsilta sopivasti, ei liikaa - yksilöllisyys huomioiden
- esim. pukeminen hyvä vuorovaikutushetki lapsen ja aikuisen välillä: jotkut lapset eivät halua syliin, mutta saavat aikuisen hyvän huomion, kun aikuinen auttaa pukemisessa, vaikka lapsi itsekin osaisi
- asteittaista itsenäisyyteen kannustamista: Suomalaista varhaiskasvatusta on kritisoitu lasten liian varhaisesta itsenäistämisestä – toimimme Tirikassa tietoisesti toisin, aina yksilöllisesti ja tilanteen mukaan
- ruoka ja ruokailutilanteet tärkeitä hetkiä: pidämme ne miellyttävinä ja kiireettöminä ja toimimme itse hyvinä esimerkkeinä

- **harjoittelemme tunnetaitoja**

- aikuisen läsnäolo: kyky tunnistaa, nimetä ja säädellä tunteita – tunteiden sanoittamista
- tunnetaitojen ansiosta lapselle mahdollistuu kyky säädellä käyttäytymistä
- aikuinen tarjoaa turvaa ja apua kaikissa arjen tilanteissa ja kaiken aikaa: lapsilta ei vaadita liikaa (ikätaaso ym. huomioiden)

- salliva ilmapiiri antaa lapselle luvan ja uskalluksen pyytää apua
  - äänensävyt tilanteen mukaan, esim. kesken toiminnan riittää joskus äänensävyn muuttaminen rauhoittamiseen
  - katsekontakti
  - turvallinen tunneilmasto: sallitaan lasten näyttää tunteitaan ja autetaan tunteitten säätelyssä
- **kestävän elämäntavan mukaiset valinnat**
    - noudatamme arjessa Tirikan kestävän kehityksen suunnitelmaa

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- nimeämme asioita ja käsitteitä lasten kanssa
- leikin ohessa ja arjessa harjoitteleme erilaisia taitoja yksilöllisesti
- alkaa pienestä – aikuisen havainnointi tärkeää, että osaamme vastata lasten aloitteisiin: esim. 2-vuotias huomaa metsäretkellä kepit A-kirjaimen muodossa ja osoittaa sitä innoissaan (oman nimen alkukirjain)
- ei kiirehditä, ei hoputeta – edetään lapsen taitojen ja kiinnostuksen mukaan
- hyödynnämme lapsille suunnattuja kulttuuripalveluja
- luomme ryhmiin rikkaan tekstiympäristön
- hyödynnämme tv-t -laitteita, opastamme lapsia niiden käytössä (ja joskus toisin päin 😊) ja tutustumme erilaisiin ja uusiin laitteisiin

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- kohtaamme lapset arvostavasti
- tuemme lapsen taitoja ja halua osallistua yhteiseen toimintaan, kannustaminen tarvittaessa
- lasten kokoukset
- annetaan lasten valita, esim. kahdesta vaihtoehdosta, jos on vaikeaa valita itse
- aikuisen läsnäolo esim. leikki-tilanteissa tärkeää: voi tukea leikkien jatkuvuutta

- ei vaadita liikaa: esim. alle 3-vuotiaille luontaista leikistä toiseen siirtyminen ja ”vaeltelu” – opettelevat hahmottamaan asioita toiminnan kautta
  - vastaamme lasten aloitteisiin ja sallimme lasten vaikuttaa omiin toimintoihin iän ja tilanteen mukaan; aikuinen mahdollistaja, mutta myös turva – pedagoginen toiminta koko ajan fokuksessa
  - väljyyttä aikuisen toimintaan: kunnioitamme lasten mielenkiinnon kohteita, toiminta (jos suinkin mahdollista) niitten mukaan välittömästi kun asia on lapsen ”mielen päällä”
  - lapselle on tärkeää saada tuntee kuuluvansa joukkoon: aikuisen tehtävä on sensitiivisesti tukea lapsia siinä; tärkeää tuntee lapset – joku saattaa hiljaisena olla tyytyväinen, toinen kaivata apua
-
- Mitä meillä tarkoittavat?
  - Yksikön yhteiset tavoitteet ja toimintatavat
Tarkastelkaa toimintatapoja sekä lasten että kasvattajayhteisön näkökulmasta
Tärkeää on yhteinen keskustelu

Arviointi

- Missä onnistuttu?
- Mitä saavutettu?
- Kehitettävää

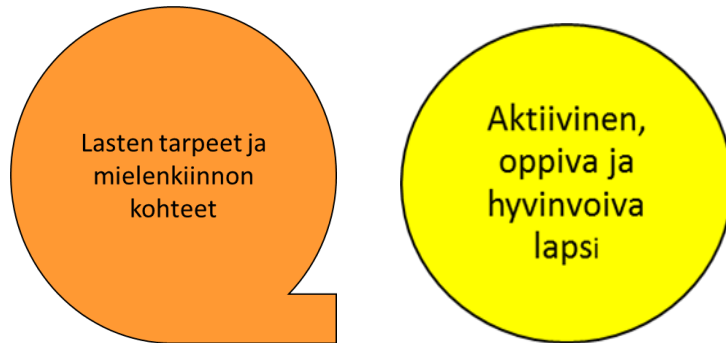

2 Ryhmän vuosisuunnitelma/pedagogisen toiminnan suunnitelma

(ryhmän nimi)

2.1 Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien tavoitteet

Kehkeytyvä koonti lasten varhaiskasvatussuunnitelmiin kirjatuista tavoitteista, jotka muodostuvat lasten tarpeista ja mielenkiinnon kohteista. (SALASSAPIDETTÄVÄ)

Halutessaan voi käyttää liitteestä löytyvää taulukkoa, jonka avulla koota tavoitteet.

2.2

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja eheytetyn pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Lapsilla on oikeus saada monipuolisia kokemuksia oppimisen eri alueista. Oppimisen alueet eivät ole erikseen toteutettavia, toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan niiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.

Varhaiskasvatus:

Kielten rikas maailma

Ilmaisun monet muodot

Minä ja meidän yhteisömme

Tutkin ja toimin ympäristössämme

Kasvan, liikun ja kehityn

Esiopetus:

Kielen rikas maailma

Ilmaisun monet muodot

Minä ja meidän yhteisömme

Tutkin ja toimin ympäristössäni

Kasvan ja kehityn

2.3 Kehkeytyvät tavoitteet ja pedagogiset ratkaisut ryhmän toiminnalle

- Arjen pedagogiset ratkaisut
- Lasten tarpeet ja mielenkiinnon kohteet (tavoitteet)
- Laaja-alaisen osaamisen taidot
- Oppimisen alueet

Ei ole tarkoitus tehdä koko vuoden tavoitteita kerralla

Ryhmän pedagoginen suunnitelma -esimerkki

	<ul style="list-style-type: none"> - Arjen pedagogiset ratkaisut - Lasten tarpeet ja mielenkiinnon kohteet (tavoitteet) - Laaja-alaisen osaamisen taidot - Oppimisen alueet	Arviointi <ul style="list-style-type: none"> - miten onnistuttu - Mitä saavutettu? - Kehitettävää
elokuu		
syyskuu		
jne.		

Toiminnan kuvaus ja dokumentointi peda.net

Liitteet:

1. Yhteistyösuunnitelma

- Suunnitelma yhteistyöstä huoltajien kanssa
- Suunnitelma esi- ja alkuopetuksen yhteistyöstä ja kuvaus oppilashuollon toiminnasta
- Varhaiskasvatuksen alueellisesta ja toimintamuotojen sekä toimialan muiden vastualueiden välisestä yhteistoiminnasta
- Yhteistyö Eksoten kanssa

2. Kestävän kehityksen suunnitelma

3. Yhdenvertaisuussuunnitelma

4. Kiusaamisen ehkäiseminen suunnitelma

5. Ryhmän lasten vahvuudet ja ryhmän toiminnan tavoitteet tulevalle toimintakaudelle (SALASSAPIDETTÄVÄ)

5. Ryhmän lasten vahvuudet ja ryhmän toiminnan tavoitteet tulevalle toimintakaudelle

_____ ryhmän lasten vahvuudet ja ryhmän toiminnan tavoitteet tulevalle toimintakaudelle(*) SALASSAPIDETTÄVÄ

Pvm.

Muokattu pvm.

	Vuorovaikutus Kommunikaatio	Puhe, kieli S2	Motoriset taidot	Hahmottaminen Kädentaidot	Matemaattiset valmiudet	Toiminnan ohjaus Tarkkaavaisuus Keskittyminen	Leikkitaidot	Ryhmässä toimimisen taidot	Muuta (esim. lapsen ja vanhempien toiveet)
Lapsi 1		-S2 opetus -Arkipäivän sanavaraston kasvattaminen				Keskittyy hyvin toimintaan			huoltajat toivovat..
Lapsi 2									Lapsen oma tavoite..

(*)ryhmän työväline, ei tallennettavaksi vasuun nimien kanssa...

Muut yksikön yhteiset sopimukset:

Työhyvinvointisuunnitelma

Turvallisuuteen liittyvien asioiden huomioiminen päiväkodissa toimintakauden aikana

Tiimisopimus?

Ym.